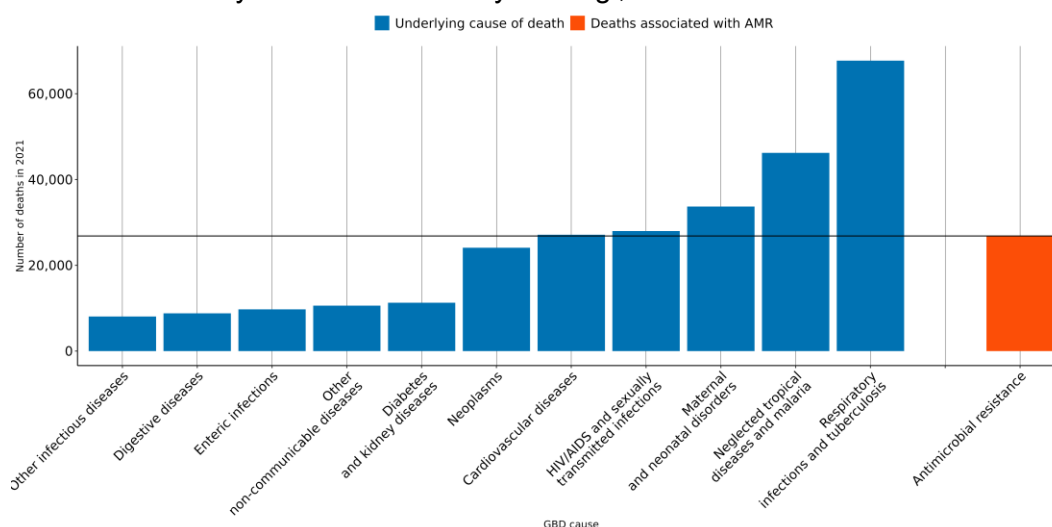

Mzigo wa upinzani wa antimicrobial (AMR) nchini Uganda

Muhtasari wa utendaji

- Upinzani wa Antimicrobial (AMR) ni tishio kubwa la afya duniani, zaidi **ya maisha 7,000** zimepotea kila mwaka tangu 1990 nchini Uganda kwa sababu ya AMR.
- Mnamo 2021, kulikuwa na wastani wa vifo **5,620 vya UI (4,020-7,210)** vinavyotokana na AMR na **vifo 26,800 vya UI (20,400-33,300)** vinavyohusiana na AMR katika eneo hili.
- Idadi kubwa zaidi ya vifo vinavyohusiana na AMR mnamo 2021 ilitokea kati ya wale walio **na umri wa chini ya miaka 5** nchini.
- Miongoni mwa michanganyiko hatari zaidi ya vimelea vya magonjwa mnamo 2021 ilikuwa *kifua kikuu cha Mycobacterium sugu* cha dawa nyingi (bila kujumuisha upinzani mkubwa wa dawa), *Klebsiella pneumoniae* sugu kwa cephalosporins ya kizazi cha tatu na *Streptococcus pneumoniae* sugu kwa penicillin.

Kielelezo 1 Idadi ya vifo kwa sababu ya msingi, na zile zinazohusiana na AMR mnamo 2021

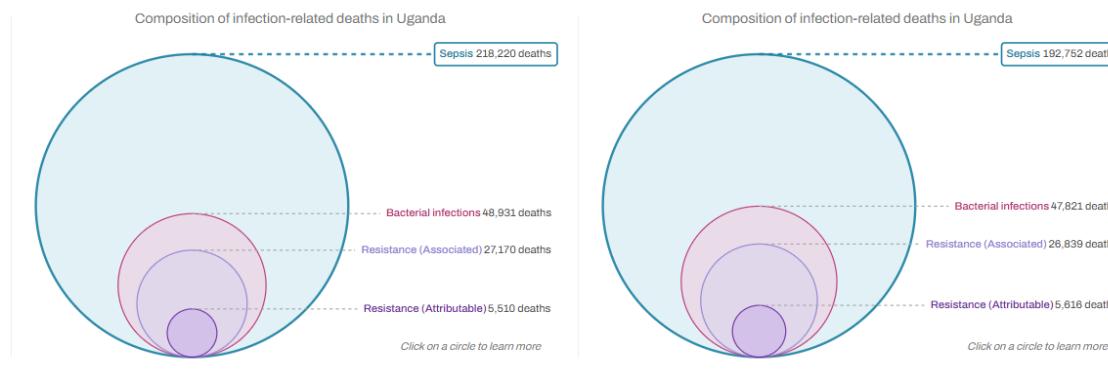
- Mnamo 2021, idadi ya vifo vinavyohusiana na AMR (upau wa chungwa kwenye *mchoro 2*) ilikuwa kubwa ikilinganishwa na sababu muhimu zaidi za vifo (zilizoonyeshwa kwa bluu) nchini. Vifo vinavyohusiana na AMR hutokea ndani ya sababu nyingi za kifo cha Global Burden of Disease (GBD) na AMR sio sababu ya msingi ya kifo yenyewe.
- Katika [mkutano wa ngazi ya juu wa Baraza Kuu la Umoja wa Mataifa wa 2024 kuhusu antimicrobial upinzani](#), wanachama wa nchi walikubaliana kulenga **kupunguzwa kwa 10%** ikilinganishwa na msingi wa 2019 (**kutoka milioni 4.95 hadi 4.45**) katika idadi ya vifo vya kimataifa vinavyohusiana na AMR ifikapo 2030. Lakini [utabiri wetu](#) unaonyesha kuwa kwa kukosekana kwa hatua za pamoja, vifo vinavyohusiana na AMR vinaweza kufikia **milioni 5.5** (UI 4.8 - 6.2) ikiwa mwenendo wa sasa utaendelea. Kwa Uganda, kupunguzwa kwa 10% kunamaanisha kupunguza idadi ya vifo vinavyohusiana na AMR hadi **25,500**, lakini kwa sasa mwelekeo wa nchi hii unaweza kufikia **hadi vifo 30,100 vya UI [21,700-40,800]** vinavyohusiana na AMR mnamo 2030.

AMR nchini Uganda

Mambo muhimu ya kuchukua

- Upinzani wa Antimicrobial (AMR) ni tishio kubwa la kiafya duniani, zaidi ya *maisha milioni moja* yamepotea kila mwaka tangu 1990.
- Ulimwenguni, vifo milioni 4.71 (95% ya Muda wa Kutokuwa na uhakika (UI) 4.2-5.2) vilihusishwa na maambukizo sugu ya dawa za bakteria mnamo 2021.
- Na vifo milioni 1.14 (UI 1 - 1.3) vilichangiwa na maambukizi sugu ya dawa za bakteria katika mwaka huo huo.
- *Vifo milioni 39 (UI 33 - 46)* vinavyotokana moja kwa moja na AMR ya bakteria vinakadiriwa kutokea kati ya 2025-2050 isipokuwa hatua za pamoja zitachukuliwa. Hii ni sawa na vifo vitatu kila dakika.

Kielelezo 2 Kulinganisha miaka 30 ya vifo vinavyohusiana na maambukizi, na zile zinazohusiana na zinazohusiana na AMR nchini Uganda kati ya 1990 na 2019.

- Ili kuangalia taswira hizi na zaidi tembelea kwa maingiliano [Kupima Sababu za Kuambukiza na Matokeo ya Upinzani kwa Makadirio ya Mzigo \(MICROBE\)](#)
- Nchini **Uganda** mnamo 2021, kulikuwa na wastani wa vifo **5,620 vya UI** (4,020-7,210) vilivyotokana na AMR na **vifo 26,800 vya UI (20,400-33,300)** vinavyohusiana na AMR. Hapa "*vifo vinavyotokana*" vinachukuliwa kuwa vile ambavyo vingezuiwa ikiwa bakteria sugu ya dawa zinazosababisha maambukizo hazingekuwa sugu kwa dawa. "*Vifo vinavyohusiana*" vinachukuliwa kuwa vile ambavyo havingetokea ikiwa maambukizo yangezuiwa kabisa.
- Katika nchi 204, **Uganda ina kiwango cha 37 cha juu** zaidi cha vifo vilivyosanifiwa na umri vinavyohusishwa na AMR mnamo 2021.
- *Jedwali la 1* linaonyesha bakteria ambao walisababisha vifo vingi mnamo 2021 (↑ inaonyesha kuongezeka kwa kiwango cha kila mwaka kati ya 1990-2021, ↓ inaonyesha kupungua kwa mwenendo wa kila mwaka), na *jedwali la 2* linaonyesha mchanganyiko wa vimelea vya magonjwa ambayo yalisababisha vifo vingi mnamo 2021.

Jedwali 1. Bakteria ambao husababisha vifo vingi mnamo 2021 (Idadi ya vifo kwenye mabano)

Burden rank	Overall susceptible and resistant			Associated			Attributable		
	Mycobacterium tuberculosis 11,900 UI (7,950-15,800)	↑		Streptococcus pneumoniae 5,300 UI (4,030-6,570)	↓		Klebsiella pneumoniae 1,090 UI (816-1,360)	↑	
	Streptococcus pneumoniae 6,060 UI (4,810-7,320)	↓		Klebsiella pneumoniae 4,800 UI (3,790-5,800)	↑		Escherichia coli 857 UI (572-1,140)	↓	
	Klebsiella pneumoniae 5,610 UI (4,510-6,710)	↑		Escherichia coli 4,090 UI (2,980-5,200)	↓		Streptococcus pneumoniae 783 UI (476-1,090)	↓	
	Escherichia coli 4,440 UI (3,280-5,610)	↓		Staphylococcus aureus 2,800 UI (2,060-3,540)	↑		Acinetobacter baumannii 691 UI (548-833)	↑	
	Staphylococcus aureus 3,950 UI (3,210-4,690)	↑		Pseudomonas aeruginosa 2,300 UI (1,660-2,950)	↑		Staphylococcus aureus 553 UI (377-729)	↑	
	Pseudomonas aeruginosa 3,800 UI (3,070-4,530)	↑		Acinetobacter baumannii 2,000 UI (1,540-2,450)	↑		Pseudomonas aeruginosa 553 UI (365-741)	↑	
	Acinetobacter baumannii 2,460 UI (1,970-2,940)	↑		Mycobacterium tuberculosis 888 UI (221-2,180)	↑		Mycobacterium tuberculosis 274 UI (0-843)	↑	
	Group B Streptococcus 1,870 UI (1,400-2,340)	↑		Serratia spp. 754 UI (571-937)	↑		Serratia spp. 204 UI (153-256)	↑	
	Serratia spp. 1,110 UI (857-1,360)	↑		Group B Streptococcus 724 UI (511-937)	↑		Enterobacter spp. 160 UI (124-197)	↑	
	Haemophilus influenzae 1,050 UI (800-1,300)	↓		Enterobacter spp. 623 UI (486-760)	↑		Haemophilus influenzae 85 UI (40-130)	↓	

Annualized rate of change (1990-2021)
 <-3% -1.5% to 0% 1.5% to 3% >5.0%
 -3% to -1.5% 0% to 1.5% 3% to 5%

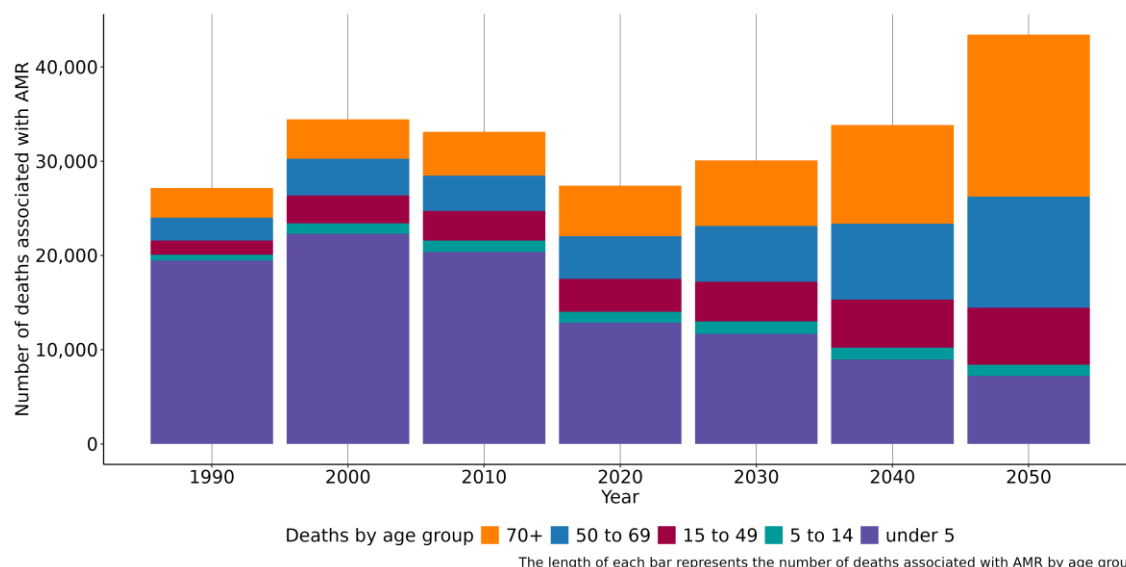
Jedwali 2. Mchanganyiko ambao husababisha vifo vingi mnamo 2021 (Idadi ya vifo kwenye mabano)

Burden Rank	Associated			Attributable		
	Streptococcus pneumoniae TMP-SMX 5,120 UI (3,870-6,370)	↓		Klebsiella pneumoniae 3GC 311 UI (175-447)	↓	
	Klebsiella pneumoniae TMP-SMX 4,610 UI (3,650-5,570)	↑		Mycobacterium tuberculosis MDR excluding XDR 269 UI (0-830)	↑	
	Klebsiella pneumoniae Beta-Lactam/Lactamase Inhib. 3,760 UI (2,750-4,770)	↑		Streptococcus pneumoniae Penicillin 246 UI (132-359)	↓	
	Escherichia coli TMP-SMX 3,660 UI (2,690-4,630)	↓		Staphylococcus aureus Methicillin 237 UI (123-351)	↑	
	Klebsiella pneumoniae 3GC 3,610 UI (2,810-4,410)	↑		Klebsiella pneumoniae TMP-SMX 233 UI (114-351)	↑	
	Escherichia coli Aminopenicillin 3,480 UI (2,170-4,800)	↓		Klebsiella pneumoniae Fluoroquinolones 226 UI (138-313)	↑	
	Klebsiella pneumoniae Fluoroquinolones 2,970 UI (2,180-3,760)	↑		Escherichia coli 3GC 198 UI (88-309)	↓	
	Escherichia coli Beta-Lactam/Lactamase Inhib. 2,700 UI (1,940-3,460)	↓		Escherichia coli TMP-SMX 198 UI (133-263)	↓	
	Escherichia coli Fluoroquinolones 2,550 UI (1,500-3,590)	↑		Staphylococcus aureus TMP-SMX 177 UI (103-251)	↑	
	Escherichia coli 3GC 2,450 UI (1,520-3,370)	↑		Streptococcus pneumoniae TMP-SMX 163 UI (0-354)	↓	

Annualized rate of change (1990-2021)
 <-3% -1.5% to 0% 1.5% to 3% >5.0%
 -3% to -1.5% 0% to 1.5% 3% to 5%

- Bila kutegemea upinzani wa antimicrobial, syndromes za kuambukiza zilizosababisha vifo vingi zaidi mnamo 2021 zilikuwa kama ifuatavyo (inakadiriwa maelfu ya vifo kwenye mabano) maambukizi ya mkondo wa damu (23,100 UI (17,800-28,400)), maambukizi ya chini ya kupumua (isipokuwa COVID) (18,800 UI (15,100-22,500)), kifua kikuu (11,900 UI (7,950-15,800)), kuhara (9,080 UI (4,690-13,500)) na uti wa mgongo (4,230 UI (2,680-5,770)).

Kielelezo 3. Idadi ya vifo vinavyohusiana na AMR kulingana na kikundi cha umri kati ya makadirio ya 1990-2020 na 2050

- Nchini Uganda, watu walio na umri wa chini ya miaka 5 waliona idadi kubwa zaidi ya vifo vinavyohusishwa na AMR mnamo 1990 na 2021, ambayo inaonyesha kuwa chini ya miaka 5 inaendelea kuwa katika hatari kubwa ya maambukizo ambayo ni sugu kwa viuvijasumu. Mnamo 2021, idadi ya vifo vinavyohusiana na AMR kati ya walio chini ya miaka 5 ilikuwa UI 12,300 (8,340- 16,300), wakati kiwango cha vifo kwa kila 100,000 kilikuwa UI 881 (675-1,090).

Vyanzo vya data vya Uganda

Kwa jumla, rekodi milioni 520 za kibinafsi au kutengwa zinazojumuisha miaka 19,513 ya eneo la masomo zilitumika kama data ya pembejeo kwa mchakato wetu wa makadirio. Sehemu ndogo ya data ya pembejeo kwa nchi hii imeonyeshwa hapa chini.

Jedwali 3. Pembejeo za data kwa Uganda kwa aina ya chanzo

Aina ya chanzo	Miaka	Ukubwa wa sampuli	Vitengo vya ukubwa wa sampuli
Matumizi ya antibiotic	1990-2021	4,744	Pointi za data za mwaka wa utafiti
Data ya vijidudu au maabara bila matokeo	1990-2021	21,551	Kujitenga
Data ya vijidudu au maabara yenye matokeo	2010-2021	918	Kujitenga
Masomo ya fasihi	1990-2021	5,946	Kesi / kujitenga / vipimo vya uwezekano
Data ya wasifu wa upinzani wa dawa moja	2010-2021	6,761	Mtihani wa uwezekano wa antibiotic

Taarifa zaidi

Kuhusu GRAM:

Madhumuni ya mradi wa Utafiti wa Ulimwenguni juu ya upinzani wa AntiMicrobial (GRAM) ni **kutoa makadirio sahihi na kwa wakati unaofaa wa ukubwa na mwenendo wa mzigo wa upinzani wa antimicrobial (AMR)** kote ulimwenguni, ambayo inaweza kutumika kufahamisha miongozo ya matibabu na ajenda za kufanya maamuzi na utafiti, kugundua shida zinazoibuka na kufuatilia mwenendo wa kufahamisha mikakati ya ulimwengu, na pia kuwezesha tathmini ya hatua kwa muda.

GRAM ni mradi mkuu wa Ushirikiano wa Kimkakati wa Chuo Kikuu cha Oxford-IHME. GRAM ilizinduliwa kwa msaada kutoka kwa Mfuko wa Fleming wa Idara ya Afya na Utunzaji wa Jamii ya Uingereza, na Wellcome Trust.

Rasilimali zote:

Kwa rasilimali zote juu ya uchambuzi wa AMR huko IHME, tembelea

<https://www.healthdata.org/antimicrobial-resistance>.

Ili kuangalia taswira hizi na zaidi tembelea kwa maingiliano [Kupima Sababu za Kuambukiza na Matokeo ya Upinzani kwa Makadirio ya Mzigo \(MICROBE\)](#).

Vyanzo vya data:

Ili kupakua orodha ya vyanzo vya kuingiza data kulingana na nchi, na matokeo ya AMR kwa eneo, tembelea [Ubadilishanaji wa Data ya Afya Ulimwenguni \(GHDx\)](#).

Wasiliana nasi:

- Kwa maswali juu ya uchambuzi na maswali kutoka kwa maafisa wa serikali, idara za afya, au taasisi za utafiti: engage@healthdata.org
- Kwa maswali yanayohusiana na vyombo vya habari: media@healthdata.org
- **Bluesky:** @ihmeuw.bsky.social
- **Twitter:** @IHME_UW
- **Facebook:** <https://www.facebook.com/IHMEUW>
- **LinkedIn:** [tathmini ya](https://www.linkedin.com/company/institute-for-health-metrics-and-)
<https://www.linkedin.com/company/institute-for-health-metrics-and->